…ЕНИНА
Отдел Национальной Литературы
Обязательный экземпляр
2

25-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 20 пус.

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1943
ЯНВАРЬ
31
ВЫРСАРНИКУН
24(6261) №

Чӑваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ

I.

Пирӗн войскӑсем Воронежран хӗвеланӑҫнерехре ӑнӑҫлӑн наступлени тунӑ

Ҫак кунсенче ВОРОНЕЖРАН хӗвеланӑҫнерехре вырнаҫнӑ пирӗн войскӑсем нимӗҫсен фашистла войскисене хирӗҫ наступлени пуҫласа янӑ. Виҫӗ енчен наступлени тунӑ: ҫурҫӗр енчен, хӗвелтухӑҫ енчен тата кӑнтӑр енчен. Тӑшманӑн вӑйлӑ тӗреклетнӗ оборонине 70 километр сарлакӗш татса тата малалла наступлени туса пырса, пирӗн войскӑсем виҫӗ кун хушши хӗрӳллӗ ҫапӑҫнӑ хыҫҫӑн 40—50 километр малалла кайнӑ. Пирӗн войскӑсем халӑх пурӑнакан 200 пункта ытла, ҫав шутра КАСТОРНОЕ хулипе пысӑк чугунҫул узелне, ВОЛОВО, ГОЛОСНОВКА, ЗЕМЛЯНСК, ГРЕМЯЧЬЕ, ХОХОЛ ятлӑ район центрӗсене, ГОРШЕЧНОЕ, ЛАЧИНОВО, СЕМИЛУКИ ятлӑ район центрӗсемпе чугунҫул станцийӗсене тата ЛАТНАЯ, КУРБАТОВО, ПРОКУРОВО, НАБЕРЕЖНОЕ ятлӑ чугун ҫул станцийӗсене тытса илнӗ.

Тӗрлӗ енчен Касторное патнелле вӑйлӑн тапӑнса пырса, пирӗн войскӑсем нимӗҫсен фашистла войскисен хӗвеланӑҫнелле чакмалли ҫулӗсене пӳлсе лартнӑ.

Пирӗн войскӑсем наступлени туса пырса, нимӗҫсен 383-мӗш, 82-мӗш, 340-мӗш, 377-мӗш, 323-мӗш, 57-мӗш тата 68-мӗш пехотнӑй дивизийӗсене, 45-мӗш пехотнӑй дивизийӗн полкне тата 299-мӗш пехотнӑй дивизин полкне аркатса тӑкнӑ. Ҫав соединенисемпе чаҫсен юлашкийӗсене пирӗн войскӑсем Касторное хулинчен хӗвелтухӑҫнерехри районра йӗри-таврах хупӑрласа илнӗ, халь вӗсене пӗтерсе пыраҫҫӗ.

Виҫӗ кун хушшинчи ҫапӑҫусенче нимӗҫсен 14 пин салтакӗпе офицерне ытла тыткӑна илнӗ.

Ҫав вӑхӑт хушшинчех, туллимар даннӑйсем тӑрӑх, пирӗн войскӑсем ҫакӑн пек трофейӑсем ТЫТСА ИЛНӖ: танксем — 107, тӗрлӗ калибрлӑ орудисем — 340, пулеметсем — 264, винтовкӑсем — 8.000, радиостанцисем — 40, автомашинӑсем — 1.217, мотоциклсем — 307, ҫар грузӗсем тиенӗ эшелонсем — 24, боеприпассен, хӗҫпӑшалсен тата апат-ҫимӗҫ склачӗсем — 36.

Виҫӗ кун хушшинчи ҫапӑҫусенче противникӑн 12.000 салтакпа офицера ҫити вилнӗ.

Противникӑн оборонине татса кӗрес ӗҫе генерал-лейтенант М. А. РЕЙТЕР юлташӑн тата генерал-полковник Ф. И. ГОЛИКОВ юлташӑн войскисем пурнӑҫа кӗртнӗ.

Ҫапӑҫусенче генерал-майор Н. П. ПУХОВ юлташӑн, генерал-лейтенант Н. Е. ЧИБИСОВ юлташӑн, генерал-лейтенант К. С. МОСКАЛЕНКО юлташӑн, генерал-майор И. Д. ЧЕРНЯХОВСКИЙ юлташӑн войскисем тата генерал-майор М. И. ГЛУХОВ юлташӑн, танковӑй войскӑсен генерал-майорӗ А. Г. КРАВЧЕНКО юлташӑн танковӑй соединенийӗсем уйрӑмах палӑрнӑ.

II.

Пирӗн войскӑсем Новый Оскол, Кропоткин хулисене йышӑнса илнӗ

1) Январӗн 29-мӗшӗнче ВОРОНЕЖ фронтӗнчи войскӑсем татӑклӑн атакӑласа НОВЫЙ ОСКОЛ хулипе пысӑк чугунҫул станцине тытса илнӗ.

Итальянецсен альпийски корпусне пӗтӗмӗшпех пӗтерсе тӑкнӑ тата тыткӑна илнӗ. Итальянецсен тата 11.000 салтакӗпе офицерне, ҫав шутра дивизисен командирӗсене УММЕРТИ, БАТТИСТИ тата ПАСКАЛИНИ генералсене вӗсен штабӗсемпе пӗрлех тыткӑна илнӗ. Ҫапла вара, Воронеж фронтӗнчи ҫав участокра тыткӑна илнӗ ҫынсен хисепӗ январӗн 28-мӗшӗ вӗҫленнӗ тӗле 86.000 салтакпа офицера ҫитнӗ.

2) ҪУРҪӖР КАВКАЗ фронтӗнчи войскӑсем вӑйлӑн ҫапӑҫнӑ хыҫҫӑн КРОПОТКИН хулипе пысӑк чугунҫул узелне тытса илнӗ.

СОВИНФОРМБЮРО.

Чӑваш АССР Совнаркомӗнче

Вутӑ хатӗрлевӗ валли ӗҫпе туртӑм вӑйне мобилизацилесси Ҫӗрпӳ районӗнче мӗнле пыни ҫинчен

Чӑваш АССР Совнаркомӗ Вӑрман промышленность Халӑх Комиссариачӗ валли ӗҫпе туртӑм вӑйне мобилизацилесси Ҫӗрпӳ районӗнче мӗнле пулса пынине пӑхса тухнӑ.

Совнарком Ҫӗрпӳ райсовет исполкомӗн председателӗ Хабаров юлташ ӗҫпе туртӑм вӑйне мобилизацилессине тата вӗсене вӑрмана ӗҫлеме ярассине туса ҫитерменнине палӑртнӑ.

1942 ҫулӑн тӑваттӑмӗш кварталӗнче Шупашкар хулине вутӑ турттарса памалли плана исполком колхозсене кая юлса ҫитернӗ, 1943 ҫулӑн пӗрремӗш квартал планне вара колхозсене халиччен те ҫитерсе паман. Уйрӑм колхозсем вӑрманта ӗҫлекен бригадӑсене выльӑх апачӗ тӑтӑшах парса тӑрассине халиччен те йӗркелемен, ҫакна пула ӗҫ вӑйӗ улшӑнса тӑрать. Вӑрман хатӗрлекен организацисен руководителӗсем (Буинск леспромхозӗ—лесопункт начальникӗ Семенов, Ҫӗмӗрлери механизациленӗ вӑрман пункчӗ —начальникӗ Павловский), вӑрманта ӗҫлекенсене законсӑр отпусксем пани те ӗҫ вӑйне улшӑнса тӑма пулӑшать.

Ҫавӑнпа чугунҫул транспорчӗ валли 1942 ҫулӑн иккӗмӗш ҫурринче плана Ҫӗрпӳ районӗ хатӗрлес енӗпе 13,1 процент, турттарас енӗпе 16,1 процент чухлӗ тултарайман; 1943 ҫулӑн малтанхи ҫурринчи плана январӗн 20-мӗшӗ тӗлне хатӗрлес енӗпе 7,5 процент, турттарас енӗпе 6,3 процент ҫеҫ тултарнӑ.

Мобилизациленӗ рабочисем планпа пӑхнинчен январӗн 20-мӗшӗ тӗлне ҫураннисем 13,4 процент, лашаллисем 37,2 процент ҫеҫ вӑрмана ӗҫлеме тухнӑ.

Совнарком ҫапла йышӑннӑ:

Чӑваш АССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Обком бюровӗн постановленийӗсене пурнӑҫа кӗртесси ҫине ответсӑррӑн пӑхнӑшӑн, чугунҫул транспорчӗ валли вутӑ хатӗрлемелли тата турттармалли плана, кӗрхуннехипе хӗллехи вӑхӑтра вӑрман хатӗрлемелли плана, ҫавӑн пекех тата Шупашкар хули валли вутӑ турттармалли плана тултарманшӑн Ҫӗрпӳ райсовет исполкомӗн председательне Хабаров юлташа выговор панӑ тата вӑл вӑрман хатӗрлев планӗсене тултарас тӗлӗшпе татӑклӑ мерӑсем йышӑнмасан ӑна ӗҫрен кӑларса судпа айӑплассипе ҫинчен асӑрхаттарнӑ.

Ҫӗрпӳ райсовет исполкомӗн председательне Хабаров юлташа ҫак ӗҫсене тума хушнӑ: а) вутӑ хатӗрлеме тата турттарма мобилизациленисем ӗҫе тухнине халех тӗрӗслемелле, мобилизациленисен ҫирӗп списокне тумалла, вӗсем улшӑнса тӑнине пӗтермелле; б) вӑрманта ӗҫлекенсем патне—Буинск тата Шупашкар леспромхозӗсене выльӑх апачӗ пӗрмаях леҫсе тӑмалла, ҫак тӗлӗшпе кашни колхозрах ятарласа бригадӑсем уйӑрмалла; в) вӑрман хатӗрленӗ тата турттарнӑ ҫӗре мобилизациленӗ рабочисене, ҫавӑн пекех тата тӳлевлӗ повинность йӗркипе ӗҫлекен рабочисене ялсовет исполкомӗсен председателӗсем урлӑ тӗрӗслесе тӑмалла, ӗҫ вӑйӗ улшӑнса тӑнине пӗтермелле.

Совнарком Вӑрман промышленность Халӑх Комиссарне Дубов юлташа, ӑна пӑхӑнса тӑракан предприятисен уйрӑм работникӗсем мобилизациленӗ рабочисене законсӑр отпусксем парса ӗҫ вӑйне улшӑнса тӑма пулӑшни ҫине, ҫавӑн пекех тата вӑрман касакансемпе турттаракансен ӗҫ тухӑҫлӑхӗ начарри ҫине ҫавӑрӑнса пӑхма хушнӑ.

Чӑваш АССР прокурорне Котов юлташа вӑрман хатӗрлеме тата турттарма Ҫӗрпӳ районӗнче мобилизациленӗ ҫынсем государство дисциплинине пӑснине тӗрӗслеме, ҫав тӗрӗслевӗн результачӗсем ҫинчен Чӑваш АССР Совнаркомне 1943 ҫулхи февралӗн 5-мӗшӗнчен кая юлмасӑр пӗлтерме хушнӑ.

Совет Информаци Бюровӗнчен

Январӗн 29-мӗшӗнчи каҫхи пӗлтерӳ

Ҫак кунсенче Воронежран хӗвеланӑҫнерехре вырнаҫнӑ пирӗн войскӑсем нимӗҫсен фашистла войскисене хирӗҫ наступлени пуҫласа янӑ. 3 кун хушшинчи вӑйлӑ ҫапӑҫусенче пирӗн войскӑсем халӑх пурӑнакан 200 пункта ытла, ҫав шутра Касторное хулипе пысӑк чугунҫул узелне, Волово, Голосновка, Землянск, Гремячье, Хохол ятлӑ район центрӗсене, Горшечное, Лачиново, Семилуки ятлӑ район центрӗсемпе чугунҫул станцийӗсене тата Латная, Курбатово, Прокурово, Набережное ятлӑ чугунҫул станцийӗсене тытса илнӗ.

Январӗн 29-мӗшӗнче Воронеж фронтӗнчи войскӑсем татӑклӑн атакӑласа Новый Оскол хулипе пысӑк чугунҫул станцине тытса илнӗ.

Ҫурҫӗр Кавказ фронтӗнчи войскӑсем вӑйлӑн ҫапӑҫнӑ хыҫҫӑн Кропоткин хулипе пысӑк чугунҫул узелне тата Темиргоевская ятлӑ район центрне тытса илнӗ.

* * *

Январӗн 28-мӗшӗнче пирӗн авиаци чаҫӗсем фронтӑн тӗрлӗ участокӗсенче нимӗҫсен войскӑсемпе грузсем турттарса пыракан 400 автомашинине ҫити пӗтерсе тӑкнӑ е сиенленӗ, артиллерин 10 батарейине пусарса лартнӑ, 3 поезда ҫӗмӗрнӗ, тӑшманӑн пехотине виҫӗ батальона ҫити сапаласа янӑ, пӗр пайне пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Дон фронтӗнчи войскӑсем гитлеровецсен пӗр-пӗринчен уйӑрӑлса кайнӑ группisене пӗтерсе пынӑ. Сталинградӑн вӑтаҫӗрӗнчи пайне ҫывӑхрах вырӑнта нимӗҫсен 300 салтакӗпе офицерне пӗтерсе тӑкнӑ. Тӑшманӑн 450 салтакне ҫити тата нумай офицерӗсене, ҫав шутра пӗр генерала, тыткӑна илнӗ. Сталинградран ҫурҫӗртерехре гитлеровецсене йӗри-таврa тата ытларах хӗснӗ. Нумай гитлеровецa пӗтерсе тӑкнӑ. 25 оруди, 56 пулемет, бронемашина, 7 вездеход, 91 автомашина тата боеприпассен 4 складне тытса илнӗ.

* * *

Кӑнтӑр фронтӗнчи войскӑсем малалла тапӑнса пынӑ, вӗсен пӗр пайӗ тӑшманӑн контратакисене сирсе тӑнӑ. Нимӗҫсем танксемпе мотопехота нумай илсе пырса тӑратнӑ та пирӗннисене вӑйлӑн хирӗҫ тӑраҫҫӗ. Совет чаҫӗсем тӑшманӑн контратакисене сирсе ярса майӗпен малалла кайнӑ. Капитан Кузьмин ертсе пыракан 5 совет летчикӗ-истребителӗ нимӗҫсен 14 самолетне, пирӗн войскӑсен ҫапӑҫу речӗсем ҫине бомбӑсем пӑрахма хӑтланнӑскерсене, атакӑланӑ. Сывлӑшра пулса иртнӗ хаяр ҫапӑҫура совет летчикӗсем тӑшманӑн 6 самолетне персе ӳкернӗ. Пирӗн истребительсем хӑйсен аэродромне ҫухатусӑрах таврӑннӑ.

* * *

Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ фронтӗнчи войскӑсем малтанхи енеллех ҫапӑҫса пынӑ. Н-ски соединенин чаҫӗсем халӑх пурӑнакан 6 пункта тытса илнӗ. Нимӗҫсен штурмлакан батальонне, 500 ҫынтан тӑраканскерне, пӗтӗмпех пӗтерсе тӑкнӑ. 18 оруди, 14 пулемет, 6 миномет, 60 автомашина тата ытти тӗрлӗ ҫар пурлӑхӗсем тытса илнӗ. Н-ски чаҫӑн пӗтерсе пыракан группи тӑшман тӑракан вырӑна кӗрсе кайнӑ та нимӗҫ пехотине пӗр рота таран пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Воронежран хӗвеланӑҫнерехре тӑракан пирӗн войскӑсем ӑнӑҫлӑн малалла тапӑнса пынӑ. Ҫав участокра 3 кун хушшинчи ҫапӑҫусенче нимӗҫсен 14.000 ытла салтакӗпе офицерне тыткӑна илнӗ. Пирӗн чаҫсем трофейӑсем нумай тытса илнӗ.

Касторное хулинче чугунҫул станцинче тӑшманӑн 2 эшелонне тытса илнӗ, ҫав эшелонсенче 2.000 салтакпа офицера яхӑн пулнӑ. Ҫавӑнтах нимӗҫсен пӗр дивизийӗн штабне тыткӑна илнӗ.

* * *

Ҫурҫӗр Кавказ фронтӗнчи войскӑсем ӑнӑҫлӑн малалла тапӑнса пырса халӑх пурӑнакан темиҫе пункта тытса илнӗ. Н-ски соединенин чаҫӗсем темиҫе тӗлте Кубань шывӗ урлӑ каҫнӑ та вӑйлӑн ҫапӑҫнӑ хыҫҫӑн Кропоткин хулине тытса илнӗ. Урамри ҫапӑҫусенче совет боецӗсем 1.000 гитлеровеца ытла пӗтерсе тӑкнӑ тата нимӗҫсен 5 танкне персе ҫӗмӗрнӗ е ҫунтарса янӑ. Тыткӑна илнисем пур тата трофейӑсем нумай тытса илнӗ. Тепӗр участокра пирӗн танковӑй тата мотопехотнӑй подразделенисем халӑх пурӑнакан пӗр пунктра нимӗҫ гарнизонне аркатса тӑкнӑ. 150 нимӗҫ салтакӗпе офицерӗ тыткӑна парӑннӑ. Боеприпассен 2 складне тата апат-ҫимӗҫ складне тытса илнӗ.

* * *

Витебск облаҫӗнче кӗрешекен партизансен отрячӗ темиҫе кун хушшинче нимӗҫсен карательнӑй экспедицийӗпе ҫапӑҫнӑ. Партизансем тӑшманӑн 200 салтакӗпе офицерне ҫити пӗтерсе тӑкса, гитлеровецсене каялла чакарнӑ. Витебск облаҫӗнчи партизансен тепӗр отрячӗ 2 эрне хушшинче нимӗҫсен, 7 эшелонне ӳпӗнтерсе янӑ. 6 паровоз тата 137 вагон ҫӗмӗрӗлнӗ. Ҫав вӑхӑт хушшинчех совет патриочӗсем 10 кӗпере сирпӗнтерсе янӑ, чугунҫула 5 километр тӑршшӗ пӑснӑ тата тӑшманӑн 15 грузовой автомашинине пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Аяларахра Ростов облаҫӗнчи Захаро-Обливский хуторӗнче нимӗҫсен фашистла ирсӗрӗсем тискер ӗҫсем туни ҫинчен ҫырнӑ акта пичетлетпӗр: «Декабрӗн 27-мӗшӗнче нимӗҫсем Захаро-Обливский хуторне пырса кӗнӗ, мӗнпур арҫынсене, ҫамрӑккине-ваттине пӑхмасӑрах, ҫуртсемпе хӳтлӗхсенчен хӑваласа кӑларнӑ та персе вӗлернӗ. Гитлерла палачсем колхозниксене—78 ҫулхи Кондрат Осадченкона, 74 ҫулхи Константин Забродина, 55 ҫулхи Иван Семиявченкона, 19 ҫулхи Иван Жукова, 19 ҫулхи Иван Пронова, 18 ҫулхи Николай Гладченкона, 16 ҫулхи Федор Пономарева, 32 ҫулхи Игнат Вчерашнева, 28 ҫулхи Виктор Попова, 30 ҫулхи Михаил Попова, 37 ҫулхи Сергей Косенкона тата ыттисене те вӗлернӗ. Кунсӑр пуҫне, фашистла ирсӗрсем тыткӑна лекнӗ 6 совет боецне персе вӗлернӗ. Нимӗҫсем мӗнпурӗ 40 ҫынна тискеррӗн асаплантарса тата персе вӗлернӗ. Мирлӗ ҫынсене ҫапла тискеррӗн тыткаланӑ хыҫҫӑн гитлеровецсем пурне те ҫаратса тухнӑ. Хутортан чакнӑ чухне нимӗҫсем 13 ҫурта, колхозӑн 4 кӗлетне тата сысна витине бензин сапса ҫунтарса янӑ». Акта старши лейтенант Рогов юлташ, красноармеец Козлов юлташ, Захаро-Обливский хуторӗнче пурӑнакан ҫынсем М. Школенко, Я. Яровенко, Е. Осадченко тата ыттисем те алӑ пуснӑ.

Январӗн 30-мӗшӗнчи ирхи пӗлтерӳ

Январӗн 30-мӗшӗ ҫӗрле Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ, Кӑнтӑр, Ҫурҫӗр Кавказ, Воронеж, Волхов тата Ленинград фрончӗсенчи войскӑсем малтанхи енеллех наступленилле ҫапӑҫусем туса пынӑ.

* * *

Дон фронтӗнчи войскӑсем гитлеровецсен пӗр-пӗринчен уйӑрӑлса кайнӑ группisене пӗтерсе пынӑ. Сталинградӑн вӑтаҫӗрӗнчи пайне ҫывӑхарах вырӑнти пирӗн подразделенисем квартал хыҫҫӑн квартал нимӗҫсенчен тасатса пынӑ. Н-ски чаҫӑн боецӗсем 450 гитлеровеца, ҫав шутра нумай офицера, тыткӑна илнӗ. Уйрӑм нимӗҫ офицерӗсем хӑйсен чаҫӗсене пӑрахаҫҫӗ те ҫавӑрса илнӗ ункӑран тухма хӑтланаҫҫӗ. Фронт линийӗнчен инҫех мар вырӑнта салтак тумтирне тӑхӑннӑ нимӗҫ офицерӗсен ушкӑнне тытса чарнӑ. Вӗсене красноармеец формине тӑхӑннӑ нимӗҫ салтакӗ хураласа пынӑ пек пулса ӑсатнӑ. Гитлеровецсен ҫав ушкӑнне пирӗннисем тыткӑна илнӗ.

* * *

Кӑнтӑр фронтӗнче пирӗн войскӑсем малалла тапӑнса пынӑ. Анатри Дон районӗнче совет чаҫӗсем нимӗҫ пехотин темиҫе контратакине сирсе янӑ, ӑна пысӑк ҫухатусем тӳстернӗ. Тепӗр участокра Н-ски соединенин боецӗсем нимӗҫсен вӑйлӑ укрепленийӗсен айккипе иртсе кайнӑ та, сасартӑк пырса ҫапса, халӑх пурӑнакан 2 пункта тытса илнӗ.

* * *

Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ фронтӗнчи войскӑсем малтанхи енеллех тапӑнса пынӑ. Н-ски часть хаяр ҫапӑҫура 200 гитлеровеца ҫити вӗлернӗ тата нимӗҫсен 4 танкне пӗтерсе тӑкнӑ. Трофейӑсем тытса илнӗ, тыткӑна илнисем пур. Лейтенант Глушко ертсе пыракан автоматчиксем нимӗҫсем тӑракан яла кӗрсе кайнӑ та тӑшман чаҫӗн штабне аркатса тӑкнӑ. Штаб документчӗсене илсе, автоматчиксем ӑнӑҫлӑнах хӑйсен подразделенине таврӑннӑ.

* * *

Воронежран хӗвеланӑҫнерехре пирӗн войскӑсем ӑнӑҫлӑн наступлени тунӑ. Н-ски соединени халӑх пурӑнакан 40 пункта тытса илнӗ. Нимӗҫсен 600 салтакӗпе офицерне тыткӑна илнӗ. 26 оруди, 38 миномет, 104 автомашина, 68 мотоцикл, 4 радиостанци, 2.130 велосипед тата 13 склад тытса илнӗ. Тепӗр участокра совет чаҫӗсем ҫапӑҫса пырса малалла кайнӑ, вӗсем тӑшмана чӗрӗ вӑйпа техника тӗлӗшӗнчен пысӑк ҫухату тӳстернӗ.

* * *

Ҫурҫӗр Кавказ фронтӗнче Н-ски соединенин чаҫӗсем халӑх пурӑнакан темиҫе пункта йышӑннӑ. Тӑшман совет войскисене малалла кайма чарасшӑн пулнӑ, вӑл пӗр участокра оборонӑн вӑйлӑ тӗреклетнӗ узелӗ туса хунӑ. Пирӗн боецсем флангсенчен пырса ҫапса гитлеровецсем хирӗҫ тӑнине ҫӗнтернӗ, гитлеровецсене каялла тартнӑ. 12 оруди, 37 пулемет, 9 миномет, 2 радиостанци тата ытти трофейӑсем тытса илнӗ.

* * *

Ладога кӳллинчен кӑнтӑртарахра сывлӑшри ҫапӑҫусенче тата зенитнӑй артиллери пенипе нимӗҫсен 28 самолетне пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Минск облаҫӗнче кӗрешекен партизансен отрячӗ пӗр юханшыв урлӑ хывнӑ пысӑк кӗпере сирпӗнтерсе янӑ. Нимӗҫсем ҫӗнӗ кӗпер тӑвас тесе темиҫе хут та хӑтланса пӑхнӑ, анчах та партизансем вӗсен ӗҫне пӗтерсе лартнӑ. Ишӗлнӗ кӗпер патӗнчи тытӑҫусенче вуншар гитлеровеца пӗтерсе тӑкнӑ. Гомель облаҫӗнче кӗрешекен партизансен отрячӗ шоссе ҫулӗсем ҫинче засадӑсенчен персе 30 нимӗҫ салтакӗпе офицерне вӗлернӗ, 3 пулемет, 20 винтовка, автомат, 3 пистолет тата темиҫе пин патрон тытса илнӗ.

* * *

Аяларахра Сталинград районӗнче ҫапӑҫу хирӗсенче пухса илнӗ нимӗҫ салтакӗсен ҫырӑвӗсенчен хӑшпӗр вырӑнӗсене илсе пичетлетпӗр. Вӑл ҫырусене январь уйӑхӗн пӗрремӗш ҫуррине ҫырнӑ. Оберефрейтор Иоахим Бауман ҫапла ҫырнӑ: «Сталинградшӑн нимӗҫ юнне питех те нумай тӑкнӑ, анчах эпир нимӗн те ҫӗнтерсе илеймерӗмӗр. Пирӗн дивизирен темиҫе вунӑ ҫын ҫеҫ тӑрса юлчӗ. Ӗлӗкрех салтаксем ҫапла калатчӗҫ: Германие каймалли ҫул госпиталь урлӑ выртать, тетчӗҫ. Халӗ ӗнтӗ, пире ҫавӑрса илнӗ вӑхӑтра, салтакӑн пурнӑҫне нимӗн те ҫӑмӑллатма пултараймасть. Тӑван ҫӗршыва каймалли ҫулсене пурне те пӳлсе лартнӑ». Унтер-офицер Куме ҫапла ҫырать: «Пирӗн пата самолетсем вӗҫсе килмеҫҫӗ ӗнтӗ. Лашасене ҫисе ятӑмӑр. Иозеф Россӑн йытӑ пурччӗ. Ӑна та ҫисе ятӑмӑр. Ӗнен—ку пӗрех те кулса калани мар». Салтак Отто Вехтих ҫапла ҫырать: «Кунта, Сталинградра, эпӗ виҫӗ кушака пусса ҫирӗм», тет. Салтак Гейнц Манус хӑйӗн ҫырӑвӗнче ҫапла тарӑхса ҫырать: «Чи хӑрушӑ ҫапӑҫусем—урамри ҫапӑҫусем, вырӑссем вӑл тӗлӗшрен питӗ ӑста. Манӑн подразделенире 140 ҫыннччӗ. Халӗ 6 ҫын ҫеҫ тӑрса юлчӗ. Ыттисем е аманнӑ е вилнӗ». Генрих Мейзелӗн ҫырӑвӗ ытла та хурлӑхлӑ: «Пирӗн кунтан ҫӑлӑнса тухма пулмасть пуль тетӗп эпӗ. Вырӑссем те ҫапӑҫма пӗлеҫҫӗ ҫав, вӗсем ҫак хуранран никама та кӑларса ярас ҫук. Анчах пирӗн господасем пӗрех те итлесшӗн мар, вӗсем, эпир хирӗҫ тӑни ним усӑсӑр пулин те, юлашки юн тумламӗ юлмиччен хирӗҫ тӑма хушаҫҫӗ».

ЮЛАШКИ СЕХЕТРЕ

ПИРӖН ВОЙСКӐСЕМ ТИХОРЕЦК ТАТА МАЙКОП ХУЛИСЕНЕ ЙЫШӐНСА ИЛНӖ

1) Январӗн 30-мӗшӗнче ҪУРҪӖР КАВКАЗ фрончӗн войскисем татӑклӑ атака тунӑ хыҫҫӑн ТИХОРЕЦК хулипе пысӑк чугунҫул узелне йышӑнса илнӗ. Тихорецка пуринче малтан ШМАРЕВ полковникпа ШЕВЧЕНКО полковникӑн соединенийӗсем ҫӗмӗрсе кӗнӗ.

2) КАВКАЗ ЛЕШЪЕНЧИ фронтӑн войскисем МАЙКОП хулине йышӑнса илнӗ. Хулана пуринчен малтан подполковник КАЗАК командир пулса ертсе пыракан 23-мӗш стрелковӑй полкӑн подразделенийӗсем пырса кӗнӗ.

СОВИНФОРМБЮРО.

Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем патне парнесем ытларах ярса парар!

СЕНТЕРВАРРИ. Шуршӑл ялсоветӗнчи «Ҫӗнӗ ял» колхоз членӗсем Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем патне 3 килограмм ҫу, 20 килограмм какай, 9 пӑт тулӑ ҫӑнӑхӗ, 6 пӑт ҫӗрулми, купӑста тата ытти пахча-ҫимӗҫсем те чылай ярса пачӗҫ. Ку ӗҫе М. Некрасов, О. Фирсов колхозниксемпе Е. Леонтьева колхозница уйрӑмӑнах активлӑн хутшӑнчӗҫ.

И. Осипов.

Агротехникӑна вӗренеҫҫӗ

КАЛИНИНО. Вӑйлӑ тырпул туса илесси агротехника правилисене тӗплӗн пурнӑҫлама пӗлнинчен, тырпула агротехника кӑтартнӑ пек акса хӑварма пӗлнинчен килет. Ҫакна шута илсе, районри колхозсенче колхозниксене, ҫамрӑксене агротехникӑна вӗрентме тытӑнчӗҫ. Уйкас Юнтапари «Новая жизнь» колхоз ҫумӗнчи комсомол организацийӗнчи комсомолецсем агрокружок организациленӗ. Кружокра халь 25 колхозник ытла вӗренет.

Б. Ш.

Пирӗн земляксем

Старши лейтенант Борис Иванов

Борис Васильевич Иванов Хӗрлӗ Ҫара 1939 ҫулта кайнӑ. Хӗрлӗ Ҫарта дисциплинӑллӑ пулнӑшӑн ӑна Харьковри артиллери училищине вӗренме илеҫҫӗ. Нимӗҫ оккупанчӗсем юнлӑ урисене Совет ҫӗршывӗ ҫине ярса пуссанах, вӑл фронта каять. Малтанах оруди командирӗ пулса ӗҫлет. Унтан —артиллери дивизионӗн командирӗ, юлашкинчен полкри артиллерин командирӗ пулса ӗҫлет. Иванов юлташ халӗ фронтран суранланса киле таврӑнчӗ. Вӑл колхозниксемпе колхозницӑсене хӑй фронтра нимӗҫ оккупанчӗсене хирӗҫ кӗрешни ҫинчен ҫапла каласа парать:

Каҫхине манӑн батарея П. ялӑн вӗҫӗнче тӑратчӗ. Ҫав ял урлӑ тӑвата енелле пысӑк шоссе ҫулӗ тӑсӑлса выртать. Вӑл ҫулсем тӑрӑх пирӗн войскӑсем валли боеприпассем, апат-ҫимӗҫсем тата подкрепленисем парса тӑраҫҫӗ. Ялтан пӗр километрти вӑрман варринче нимӗҫсен пӗр полкӗ тӑвӑ. Манӑн батарейӑна нимӗҫсем яла кӗрессине сыхлама хушрӗҫ. Батарея тӑшмана курӑнмалла мар вырӑна вырнаҫса ларчӗ. Пӗр орудийӗ патне хам тӑтӑм, ытти орудисем патне ытти командирсене тӑратрӑм.

Каҫхине 10 сехет. Вӑрманта тӑракан нимӗҫсем ял ҫине орудисенчен, минометсенчен хыттӑн пеме тытӑнчӗҫ, унччен те пулмарӗ, наступлени пуҫарса ячӗҫ. Пуҫсене ҫӗклесе пӑхма та памаҫҫӗ. Нимӗҫсем 300—400 метрта ҫеҫ юлчӗҫ. Эпир шӑп ҫав вӑхӑтра орудисенчен тӳррӗн тӗллесе пеме тытӑнтӑмӑр. Пирӗн снарядсем тӑшман малалла тапаҫланассине чарса лартрӗҫ. Нимӗҫсем каялла чакрӗҫ. Ҫапӑҫу хирӗнче нимӗҫсен вилнӗ офицерӗсемпе салтакӗсем 300 ҫын ытла, 15 станковӑй пулемет, 4 миномет тата ытти вӑрҫӑ хатӗрӗсем чылай выртса юлнӑ. Манӑн батарейӑн пӗр ҫын та стройран тухман. Боевой задачӑна лайӑх пурнӑҫланӑшӑн фронтӑн командующийӗ батарейӑна тав турӗ. Пире, командирсемпе боецсене, Правительствӑн наградине пама тӑратрӗҫ. Мана Хӗрлӗ Ялав орденӗпе наградӑларӗҫ.

Ҫӗмӗрле районӗнчи Егоркинӑри „Большевик“ колхоз членӗсем хӑйсен землякӗпе мухтанаҫҫӗ, унӑн ашшӗне—Василий Иванович Иванов юлташа паттӑр ывӑл ӳстернӗшӗн тав тӑваҫҫӗ.

А. Яндулов.

Верховный Главнокомандующин приказне пурнăçланă çĕрте пĕр-пĕрне пулăшса, хавхалантарса пырар

Фронтпа тыл хушшинчи пĕрлĕх, тăванла çыхăну куллен ÿссе, çирĕпленсе пырать. Фронт — тыла, тыл — фронта çĕнĕ çĕнтерÿсем тума хавхалантараççĕ. Фронтри туссем тылри ĕççыннисем патне янă çырусенче фронта вăйлăнрах пулăшма, ирсĕр тăшмана хăвăртрах çĕнтермешкĕн мĕн кирлине пурне те туса пама чĕнеççĕ. Тылри патриотсем вĕсене фронта пулăшас тĕлĕшпе тунă пархатарлă ĕçсем çинчен пĕлтереççĕ.

Нумаях пулмасть «Чăваш Коммуни» хаçат редакцине Н-ски чаçри боецсемпе командирсем çыру ячĕç. Вĕсем унта Чăваш республикинчи пĕр-пĕр колхозпа е машинно-тракторнăй станципе таччăн çыхăну тытма шутлани çинчен пĕлтерчĕç. Эпир вăл çырăва Шăхасан МТС-чи трактористсемпе комбайнерсене патăмăр. Вĕсем ку сĕнĕве тав тусах йышăнчĕç, фронтовиксем патне ответлă çыру ячĕç. Аяларахра Шăхасан МТС коллективĕн çырăвне пичетлетпĕр.

Хаклă туссем:

Фронтри сирĕн паттăрла ĕçсем çинчен эпир питĕ аван пĕлсе тăратпăр. Радио тата хаçатсем кашни кунах мухтавлă Хĕрлĕ Çарăн чаплă çĕнтерĕвĕсем çинчен пĕлтереççĕ. Хĕрлĕ Çар вăйлăн пыра-пыра çапнипе фашистсем хĕвеланăçнелле чакаççĕ. Пирĕн воинсем куллен халăх пурăнакан вуншар та çĕршер пунктсене, совет хулисемпе ялĕсене, совет çыннисене ирĕке кăлараççĕ. Сирĕн мухтавлă кĕрешÿпе хавхаланса, эпир хамăрăн кулленхи ĕçе фронтри пек туса пыма тăрăшатпăр.

Эпир паян сире, хаклă туссем, хамăрăн ĕçсем çинчен çырса пĕлтерме шутларăмăр. Пирĕн яланах пĕр ĕмĕт, пĕр шухăш, пĕр тĕллев — мĕнпур вăя фронта пулăшнă çĕре парасси, нимĕç захватчикĕсене хамăрăн ирĕклĕ совет çĕрĕ çинчен шăлса тасатма Хĕрлĕ Çар валли мĕн кирлине йăлтах парса тăрасси.

1942 ялхуçалăх çулне эпир ăнăçлăн вĕçлерĕмĕр. Тырпулсене вăхăтра вырса пуçтартăмăр. МТС коллективĕ авăн çапмалли плана 114,3 процент, çулталăкри пĕтĕм ĕçсен планне 111 процент пурнăçларĕ. Уйрăм бригадăсемпе малта пыракан трактористсем иртнĕ çулта татах та пысăкрах тĕслĕхсем кăтартса ĕçлерĕç. Константин Петров юлташăн бригади авăн çапас плана 118 процент тултарчĕ. Çавăн пекех Поликарп Морозов юлташăн бригади те тракторпа тумалли çулталăкри ĕçсен планне 143 процент тултарса, ăмăртура пĕрремĕш вырăн йышăнчĕ. Тракторист П. Максимов çулталăк планне 245 процент тултарчĕ, 557 килограмм горючи перекетлерĕ. Н. Иванова тракторпа ĕçлеме вăрçă кунĕсенче çеç вĕренсе çитрĕ. Тракторпа пĕрремĕш çул анчах ĕçлерĕ пулин те, вăл çулталăкри ĕçсен планне 210 процент тултарчĕ, 200 килограмм горючи перекетлерĕ. 8-мĕш бригадăри трактористка С. Сидорова юлташ çулталăкри ĕçсен планне 140 процент тултарчĕ, 275 килограмм горючи перекетлесе хăварчĕ. Комбайнпа тырă вырас ĕçĕн мастерĕ Михаил Тимофеев çулталăк планне 315 процент тултарчĕ. Уборка вăхăтĕнче унăн комбайнĕ пĕр чарăнмасăр ĕçлерĕ. Халĕ вăл хăйĕн комбайнне ремонтлама тытăнчĕ. Комбайнерсем И. Моисеев, В. Васильева юлташсем тырă вырса пуçтарас плана 220 процент ытла тултарчĕç.

Пирĕн МТС коллективĕ халĕ хĕрсех çитес çуракине хатĕрленет. Тракторсемпе комбайнсене тата ялхуçалăх машинисене ремонтлатпăр. Тракторсем юсамалли тăваттăмĕш кварталти плана 120 процент тултартăмăр. Старши механик И. Северов юлташ тăрăшнипе, МТС-ри трактористсемпе ремонтнăй рабочисем машинăсен кивĕ чаçĕсене юсаса çĕнетмелли плана 104 процент, вĕсене çĕнĕрен туса хатĕрлемелли плана 131 процент тултарчĕç. Тракторсене юсас ĕç кунĕн-çĕрĕн, пĕр чарăнмасăр пулса пырать.

Эпир фронта стахановла ĕçпе çеç мар, хамăрăн пуянлăхпа—тырпулпа, укçа-тенкĕпе те пулăшатпăр. Хамăр хушăра танксен «Тракторист Чувашии» колоннине тума 131.000 тенкĕ, боевой самолетсен «Комсомолец Чувашии» ятлă эскадрильине тума 16.100 тенкĕ укçа пухса государство банкне хыврăмăр. Кунсăр пуçне трактористсем Хĕрлĕ Çар фондне 91 пăт тырă пачĕç. Комбайнер Иван Моисеев танксен колоннине тума 20.000 тенкĕ тата Хĕрлĕ Çар фондне 10 пăт тырă хыврĕ. Çавăн пекех Иван Филиппов танксем тума 15.000 тенкĕ, Хĕрлĕ Çар фондне 6 пăт тырă, Константин Петров — 19.000 тенкĕ, 6 пăт тырă пачĕç. Кусемсĕр пуçне эпир Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем чылай хатĕрлесе патăмăр.

Юратнă юлташсем! Эпир сире çапăçура ăнăçулăхпа сывлăх сунатпăр. Ирсĕр фашистсене сывлама памасăр, пĕр хĕрхенмесĕр аркатса пырăр. Эпир сире яланах ĕçлĕн пулăшса тăрăпăр. Верховный Главнокомандующи Сталин юлташăн приказне пурнăçланă çĕрте пĕр-пĕрне пулăшса, хавхалантарса пырар.

Совет çĕрне нимĕç захватчикĕсенчен хăвăртрах ирĕке кăларассишĕн — çĕнĕ çĕнтерÿсем патне малалла!

Шăхасан МТС-ĕн коллективĕ хушнипе:

МТС директорĕ **Н. Константинов**, политотдел начальникĕ **Ишутов**, старши механик **И. Северов**, трактористсем: **И. Моисеев, П. Морозов, К. Петров.**

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Малта пыракан колхозниксем парти ретне кĕреççĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ, январĕн 28-мĕшĕ. (**Телефонпа**). Хĕрлĕ Çар çĕнтерĕвĕсем ĕççыннисене вĕçĕмсĕр савăнтараççĕ. Çак савăнăçлă кунсенче районри малта пыракан çынсем хăйсен малашнехи пурнăçне Ленин—Сталин партийĕпе çыхăнтараççĕ. Районри парти организацине çак кунсенче Алманчă ялсоветĕнчи «12 лет Октября» колхозăн председателĕ И. Васильев, Албахтинăри «Сила» колхоз счетовочĕ Н. Уваров, Янкас ялсоветĕнчи Чапаев ячĕпе тăракан колхозăн кладовщици М. Долгова тата Именево ялсовет исполкомĕн председателĕ М. Федоров юлташсене илнĕ. Çак юлташсем пурте ертсе пыракан ответлă ĕçсене вăрçă кунĕсенче туса пыма тытăннă.

И. Васильев — фронтран аманса таврăннă красноармеец. Халĕ вăл колхоз председателĕ пулса ĕçлет. Вăл колхоз халиччен юлса пыракан колхозсен шутĕнче пулнă. Халĕ çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе малта пыракан колхозсемпе танлашрĕ. Акмалли вăрлăхсене çителĕклĕ таранах сортласа хунă, ялхуçалăх машинисене юсаса çитернĕ. Вырăнти удобренисем хатĕрлес тĕлĕшпе республикăра пулса иртнĕ уйăхлăх вăхăтĕнче колхоз уя 2.000 лав тислĕк кăларчĕ, 70 центнер кĕл, чăх-чĕп тислĕкĕ тата фекали чылай хатĕрлерĕ. Кунсăр пуçне, минераллă удобренисем илсе килчĕ, 30 гектар çине юр тытса хăварчĕ. Колхозра халĕ хĕрсех транспорт инвентарĕсене юсаççĕ. Колхозăн государство умĕнче пĕр парăм та çук.

Çавăн пекех Уваров, Долгова, Федоров юлташсем те хăйсен ĕçĕнче малта пыраççĕ.

Ив. Хатаевский.

Комсомолецсем цехри тасалăхпа йĕркелĕхшĕн кĕрешеççĕ

XVIII-мĕш партконференцин решенийĕсене пурнăçласа пырса, механически цехри комсомолецсемпе çамрăксем (комсоргĕ Кривцев юлташ) хăйсен ĕç вырăнне—станока, агрегата тата инструментсене таса тытас тĕлĕшпе кĕрешÿ пуçарса ячĕç. Вĕсем станоксене тасамар, инструментсене тирпейсĕр тытнине хирĕç вăйлăн кĕрешеççĕ.

Комсомолецсем ку ĕçе чи малтанах хăйсен ĕç вырăнĕнче йĕркене кĕртнинчен пуçласа ячĕç. Вĕсем хăйсен кашни станокĕпе агрегачĕ çумне решеткăсем туса хучĕç, кашни инструмента хăйĕн вырăнне хурса, тирпейлĕ тыткалама пуçларĕç.

Комсомолăн вагонсем юсакан заводри комитечĕ мĕнпур цехсенчи комсомол группăсене ĕç вырăнне тирпейсĕр тытнине хирĕç çине тăрса кĕрешме хушрĕ.

Комсомолăн вагонсем юсакан заводри комитечĕ юлашки вăхăтра цехсенче тасалăхпа йĕркелĕх туса хурас тĕлĕшпе хăшпĕр ÿсĕмсем турĕ. Анчах халĕ тунă ĕçсем—çапаха ĕçен пуçламĕшĕ кăна-ха. Эпир XVIII-мĕш партконференцин решенийĕсене анлăн ăнлантарса парса станоксемпе инструментсене çеç мар, ĕçлене чухне тăхăнмалли тумтирпе ата-пушмака та тирпейлĕн тытассишĕн вăйлăн кĕрешетпĕр. Пирĕн халĕ ку тĕлĕшпе ĕçсем чаплах мар-ха. Уйрăмах ФЗО шкулĕнче тата чугунçул училищинче вĕренекенсен ку тĕлĕшпе нумай ĕçлемелле-ха.

Общественлă пурлăха хуçалăхла тыткалама вĕрентесси комсомолăн цехсенчи организацийĕсен таса тивĕçĕ пулса тăрать. Эпир çакăншăн çине тăрса кĕрешетпĕр.

Коваленко.

Канашри вагонсем юсакан заводри ВЛКСМ комитечĕн секретарĕ.

Ленинградран килнĕ ачасене

Пирĕн аттесем, пиччесемпе юратнă аппасем Тăван çĕршывшăн, юратнă Ленинградшăн геройла çапăçаççĕ. Халĕ пĕтĕм çĕршывĕпе танксен колоннисемпе самолетсен эскадрильисем тума укçа пухас ĕç вăйлăн пулса пырать.

Эпир, Ленинград ачисем, хамăрăн аслă пиччесенчен, тăван аттесенчен нихăçан та юлман; вĕсемпе пĕрле Ленинграда хÿтĕлессишĕн кĕрешнĕ, вĕсемпе пĕрле окопсем чавнă, халĕ те вĕсенчен юлмастпăр.

Эпир, Ленинград хулинчен эвакуаци йĕркипе килнĕскерсем, халĕ Чкаловски районри Патăрьелĕнчи вăтам шкулта вĕренекенсем, танксем тума 600 тенкĕ укçа тата 650 тенкĕлĕх заем облигацийĕсем пухса банка хыврăмăр. Ленинград хулинчен эвакуаци йĕркипе Чăваш республикине килнĕ ачасене пурне те пирĕн примера йышăнса илме чĕнетпĕр. Пирĕн укçа-тенкĕпе тунă танк, фашистсене аркатса тăкма пулăшса, эпир тăван Ленинграда таврăнас, унта халичченхи пек савăнăçлă та телейлĕ пурнăçпа пурăнас вăхăта çывхартĕ.

И. Лазарева, В. Лазарев, Н. Набатова, Ю. Никифоров.

ТИХАСЕНЕ ĔÇЕ ВĔРЕНТЕÇÇĔ

ТАВАЙ. Йăнтăрчă ялсоветĕнчи «Çĕнĕ çул» колхоз 1940 çулта çуралнă тихасене ĕçе вĕрентме тытăннă. Çак ĕçе туллимар вăтам шкулти вĕренекен çамрăк ача Веня Терентьев чиперех туса пырать. Вăл халиччен ĕçе кÿлĕнмен тихасене пушă çунана кÿлсе çÿрет. Çапла вăл халиччен 5 тихана кÿлĕнсе çÿреме вĕрентрĕ.

И. СУРКИН.

МАСТЕРСЕН ХĂЙСЕН ПРАВИСЕМПЕ ТУЛЛИН УСĂ КУРМАЛЛА

ÇĔМĔРЛЕ. (**Хамăр корр.**). Производствăра мастер пысăк вырăн йышăнса тăрать. Предприятисенче йĕркелĕх туса хурасси, ĕçе тĕрĕс организацилесси тата технологи процесĕн çирĕп дисциплинине тытса пырасси пуринчен ытла мастерсенчен килет.

Çакна комбинатри фактсем уççăнах çирĕплетсе параççĕ. Кунта уйрăмах çакă палăрать: хăш участокра мастер хăйне панă правăсемпе туллин усă курать, çавăнта ĕç ăнăçлăн пулса пырать, çавăнта рабочисем тухăçлă ĕçлеççĕ, плана йĕркеллĕн тултарса пыраççĕ. Ăçта мастерсем ĕçе тĕрĕс организацилемен—çавăнта вара ĕç пачах урăхла пулса пырать.

Инженер Петров юлташ ертсе пыракан цехри Волковпа Мареева мастерсем иртнĕ çулсенче станоксемпе ĕçленĕ, стахановецсем пулнă. Вĕсем производство йĕркине лайăх пĕлеççĕ. Мареева юлташ, акă, мастера куçаччен цехри пур станоксемпе те ĕçлеме пĕлнĕ.

Халĕ çак мастерсем хăйсен мĕнпур пултарулăхне рабочисене вĕрентес ĕçе хураççĕ. Вĕсем производствăллă канашлусенче е ахаль калаçусенче рабочисене хăйсен ĕç опычĕсем çинчен каласа параççĕ. Çав вăхăтрах вĕсем уйрăм рабочисен çитменлĕхĕсене, вĕсене мĕнле пулăшу кирлине лайăх пĕлсе тăраççĕ, çав çитменлĕхсене пĕтерме тăрăшаççĕ.

Ку сменăсенче ĕç яланах вăхăтра пуçланать. Материал е инструмент çитменнипе чăрмав пулмасть, мĕншĕн тесен вĕсене мастерсем малтанах хатĕрлесе хураççĕ. Рабочисем ĕç кунĕпе туллин усă курса ĕçлеççĕ. Кам мĕнле ĕçлени çинчен кашни кунах кăтарту хăми çине çырса пыраççĕ. Калăпăр, пĕр-пĕр рабочи, ĕнер лайăх ĕçленĕскер, паян нормăна сахалтарах тултарчĕ пулсан, мастерсем унпа çав кунах тĕл пулса калаçаççĕ. Мĕнле чăрмавсем пулнă, мĕнле ĕçленĕ?—çакă вĕсене интереслентерет.

Калас пулать, нормăна тултарайман тĕслĕхсем Мареевăпа Волков юлташсен сменисенче çукпа пĕрех, вĕсем сайра-хутра çеç тĕл пулкалаççĕ. Кашни рабочипе работница кунта нормăна 150 процент тултарса ĕçлет, çурри ытла — двухсотниксем. Акă М. Сымулова, М. Лаптев, А. Тушенкова, Г. Димитриев, В. Речнов, В. Иванова, К. Климкина юлташсем куллен нормăсене 300—400 процент, уйрăм кунсенче 550 процент таран тултарса пыраççĕ.

— Эпĕ хамăн правăсемпе туллин усă куратăп. Çавна пула рабочисем те мана лайăх итлеççĕ, эпĕ мĕн хушатăп, вĕсем çавна тăваççĕ. Производствăра чухне цех начальникĕ те манăн сменăри рабочисене нимĕнле задани те пама пултараймасть. Ку ĕç пĕтĕмпех манăн урлă пулса иртет, — тет мастер Мареева юлташ.

Анчах уйрăм цехсенче, мастерсем хăйсен прависемпе кирлĕ пек усă курма пĕлменнине кура, пысăк çитменлĕхсем пур. Васин юлташ начальник пулса ĕçлекен цехри рабочисем инструментсемпе детальсене илнĕ çĕрте темиçе вуншар минута ахаль тăрса ирттереççĕ. Ĕç вăхăтĕнче инструмент çĕмĕрĕлсе кайсан та рабочин хăйĕн чупса çÿрес пулать, мĕншĕн тесен кунта мастерсем çак ĕçсенчен аякра тăраççĕ, вĕсем рабочисен ĕçĕпе сахал интересленеççĕ. Ку цехра производствăллă канашлусем те ячĕшĕн çеç, темиçе эрнере пĕрре пулса иртеççĕ, кăтарту хăми йĕркеллĕ ĕçлемест. Çаксене пула вара цехра халĕ те нормăна тултарса пырайман рабочисем пур.

Инженер Смоляр юлташ мастер пулса ĕçлекен участокра та нормăна тултарайман рабочисем сахал мар, юлашки уйăхра кунта стахановецсен хисепĕ ÿсни те курăнмасть. Чылай рабочисем хăйсен цехĕнчи паллă стахановецсем çинчен пĕлмеççĕ, мĕншĕн тесен мастер вăл ыйтусемпе интересленмест. Юлашки вăхăтра Смоляр юлташ рабочисемпе производствăллă канашлу та ирттерме пăрахрĕ, стахановецсен ĕç опычĕсем çинчен каласа памасть. Рабочисем хушшинче ăмăртăва организацилемеллине те манса кайнă.

Комбинатри мастерсен кăçалхи январь уйăхĕнче пулса иртнĕ канашлăвĕ мастерсен ĕçĕнчи çитменлĕхсене тĕплĕн уçса кăларчĕ. Канашлура тухса калаçакансем, уйрăмах мастерсем, хăйсен тĕп ĕçĕсене туса пыманни çинчен асăрхаттарчĕç.

— Мастерăн производствăна кăна мар, кашни рабочине лайăх пĕлсе тăмалла, унпа куллен ĕçлемелле. Мастер производствăра хăй хуçа, вăл—организатор,—терĕ комбинат директорĕ Мартынов юлташ. — Панă заданисене вăхăтра пурнăçласси пĕтĕмпех мастертан килет. Çакна вара пирĕн уйрăм мастерсем тивĕçлĕн пурнăçласа пымаççĕ.

Старши мастер Нефедьев юлташ мастерсене цех начальникĕсем урăх ĕçсем хушса производствăран пăрса яни çинчен каларĕ. Кун пек тĕслĕхсем уйрăмăнах Павлов тата Назаров юлташсем ертсе пыракан цехсенче тĕл пулаççĕ.

Мастерсен канашлăвĕнче ВКП(б) Чăваш Обкомĕн секретарĕ Чарыков юлташ сăмах тухса каларĕ, усăллă канашсемпе сĕнÿсем пачĕ. Вăл мастерсен умне малашне çамрăк рабочисене ытларах вĕрентсе хатĕрлес, мастерсен хăйсен пĕлĕвĕсене куллен хăпартса пырас задачăсене кăларса тăратрĕ. Çавăнпа пĕрлех Чарыков юлташ производствăра рабочисен ĕç вырăнне тĕрĕс организацилени, инструментсемпе материалсене вăхăтра тата кирлĕ чухлĕ хатĕрлени, оборудованисемпе туллин, чĕртаварпа перекетлĕн усă курни хальхи вăхăтра пысăк вырăн йышăнса тăни çинчен каларĕ.

Мастерсен канашлăвĕ ĕçри çитменлĕхсене çитес вăхăтрах пĕтермелли сĕнÿсем пачĕ. Çакна халĕ кашни мастерпа производство командирĕ чыслăн пурнăçласа пыма тивĕçлĕ. Ку тĕлĕшпе мастерăн хăйне панă правăсемпе туллин усă курма пĕлмелле.

Х. Лисин.

Районри хаçатсене пăхса тухни

Питех те кирлĕ ыйтăвăн тулашĕнче тăракан хаçатсем

Чăваш халăхĕ, Совет Союзĕнчи пĕтĕм ĕççыннисем пекех, юратнă Хĕрлĕ Çара мĕнпур майсемпе пулăшса тăрать. Юнлă Гитлерпа унăн вăрă-хурахла йыткĕтĕвĕсене хирĕç паттăррăн кĕрешекен Хĕрлĕ Çар валли тырпул, аш-какай, пахча-çимĕç парса тăнипе пĕрлех, ĕççыннисем ăшă тумтирсем пухас ĕçе те активлăн хутшăнаççĕ. Хамăрăн фронтри тăван юлташсем валли ăшă тумтирсем пухса хатĕрлесси—питех те кирлĕ ыйту. Анчах районсенчи хăшпĕр хаçатсем — **«Вăйлă тырпулшăн»** (Шăхасан, редакторĕ В. Яковлев), **«Коммунизм Байрагы»** (Чкаловское, редакторĕ В. Кузьмин) тата **«Колхозник Юлташĕ»** (Етĕрне) çак ыйтăвăн тулашĕнче тăраççĕ-ха.

Эпир «Вăйлă тырпулшăн» хаçатăн юлашки 6 уйăх хушшинче тухнă номерĕсене пăхса тухрăмăр. Ăшă тумтирсем пухас ĕçĕн питех те хĕрÿллĕ тапхăрĕнче — кĕркуннехипе хĕллехи уйăхсенче — «Вăйлă тырпулшăн» хаçат çак ыйтупа пĕр умстатья тата информациллĕ виçĕ статья çеç пичетленĕ. Çитменнине вăл статьясене пурне те тенĕ пекех пĕр вăхăталла пичетлечĕ. Хаçатăн иртнĕ çулхи октябрĕн 16-мĕшĕнче тухнă номерĕнче ăшă тумтирсем пухас ыйтупа умстатья тата ВКП(б) райкомĕн секретарĕн Н. Матвеев юлташăн статьине пичетленĕ. Умстатьяра та, Матвеев юлташăн статьинче те пĕр йышши фактсемех: районĕпе ăшă тумтирсем мĕн чухлĕ пухни, ку ĕçре малта пыракан колхозсен ячĕсем. Райхаçат тата унăн редакторĕ Яковлев юлташ вулакансем умне ку ыйтăва кирлĕ пек çивĕчлĕхпе лартайман-ха. Районри хаçатра ăшă тумтирсем пухас тĕлĕшпе ĕçлекен вырăнти комисси председателĕн пĕр статьине те, ăшă тумтирсем пухас ĕçре партипе совет тата комсомол активĕ пример кăтартни çинчен çырнине те тупма çук.

Чкаловски районри «Коммунизм Байрагы» хаçат январь уйăхĕнче ăшă тумтирсем пухас тĕлĕшпе пĕр статья та пичетлемен. Етĕрне районĕнчи «Колхозник юлташĕ» хаçат иртнĕ çулхи ноябрьпе декабрь уйăхĕсенче ку ыйтупа пĕр умстатьяпа тепĕр икĕ пĕчĕк информациллĕ статья пичетленипех лăпланса ларнă. Çÿлте асăннă районсенчи хаçатсен редакцийĕсенче ĕçлекенсем çак питех те кирлĕ ыйту çинчен çырма манса кайнине мĕнле ăнланмалла-ши?

Районри хаçатсен Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухса хатĕрлес ыйтăва анлăн çутатса тăмалла. Вĕсен малта пыракансен примерне сарса, районри мĕнпур ĕççыннисене çак патриотизмлă ĕçе активлăн хутшăнма мобилизацилесе тăмалла.

Ытлашши тырра— Хĕрлĕ Çар фондне

СЕНТЕРВĂРРИ. Упакасси ялсоветĕнчи колхозниксемпе колхозницăсем Хĕрлĕ Çара пур енчен те пулăшса тăраççĕ. «Малалла» колхоз членĕсем Хĕрлĕ Çар фондне 200 пăт тырă хыврĕç. Кунсăр пуçне, боевой самолетсен «Комсомолец Чувашии» эскадрильине тума вĕсем 8.000 тенкĕ пухса пачĕç.

Танксемпе самолетсем тума укçа пухас ĕçе Ленин ячĕпе тăракан колхоз членĕсем те хутшăнчĕç. Вĕсем танксен «Колхозник Чувашии» колоннине тума 50.000 тенкĕ, самолетсен эскадрильине тума 5.000 тенкĕ пухрĕç. Кунсăр пуçне, Хĕрлĕ Çар фондне 120 пăт тырă хыврĕç.

Е. ЧЕЛЕВЕРОВ.

Çамрăк патриотка

КАЛИНИНО. Уйкас Юнтапари вăтам шкулта вĕренекен 15 çулхи комсомолка Фекла Владимирова Верховный Главнокомандующи Сталин юлташăн приказĕпе паллашнă хыççăн Хĕрлĕ Çарăн тырă фондне 5 пăт тĕштырă, танксен «Колхозник Чувашии» колоннине тума 2.000 тенкĕ, самолетсен «Комсомолец Чувашии» эскадрильине тума 1.500 тенкĕ укçа пачĕ.

Владимирова юлташăн ашшĕ отечественнăй аслă вăрçă фронтĕнче нимĕç фашисчĕсене хирĕç кĕрешет. Çамрăк патриотка вĕренÿре те, ĕçре те фронта вăйлăн пулăшма тăрăшать. Вĕренÿре вăл отличница, 1942-мĕш ялхуçалăх çулĕнче колхоз производствинче 200 ĕçкунĕ ĕçлесе тунă.

Б. Шорников.

Ют çĕршывсенче

ГИТЛЕРЛА ПИЧЕТ ХĂРАСА ŸКНĔ

ЖЕНЕВА, январĕн 29-мĕшĕ. (ТАСС). Нимĕçсен фашистла хаçачĕсем Совет Союзĕпе Германи хушшинчи фронтра гитлерла войскăсем поражени тÿснине урăх пытарса тăраймаççĕ. Хаçатсем халăха фронтран тата хăрушăрах хыпарсем илме хатĕрлеççĕ. «Фелькишер беобахтер» хаçат статья пичетлесе кăларнă. Унта вăл çапла çырать: «Нимĕç халăхĕ лайăха шанса улталанса тăмалли вăхăт тахçанах иртсе кайнă ĕнтĕ», тет. Хаçат Германи çарне Хĕрлĕ Çар вăйлăн пыра-пыра çапнине йышăнать. «Германи çарĕ пĕлтĕр хĕлле мĕнле пысăк йывăрлăхсем тÿснине эпир пĕлетпĕр, — тет хаçат.—Халĕ Совет Российи çĕнĕрен хĕллехи наступлени, калама çук анлă наступлени пуçласа ячĕ. Нимĕç салтакĕсен чи хăрушă та чи хастарлă противника хирĕç пыракан йывăр çапăçусенче хăйсене хÿтĕлеме тивет. Германин Хĕвелтухăçĕнчи фрончĕ халь чи пысăк йывăрлăхсем тÿссе ирттерет, ун пек асапсене нимĕнле çар та нихăçан та тÿссе ирттермен-ха. Германи войскисен питех те вăйлăн хĕснине чăтса тăма тивет, çакă вĕсенчен ытла та пысăк вăй ыйтать».

Нимĕçсен фронтри ĕçĕсем çинчен «Берлинер берзенцейтунг» ятлă гитлерла хаçат та çавăн пекех пăшăрханса çырать. Хаçат çапла çырать: «Кăнтăр фронтĕнче, Сталинград районĕпе Çурçĕр Кавказра, нимĕç войскисем кĕркунне пĕтеччĕнех хаяррăн çапăçрĕç, анчах стратеги тĕлĕшĕнчен ăнăçу тăваймарĕç, çав фронт халь ĕнтĕ чи хăрушă пункт пулса тăчĕ». Хаçат çынсене çапла каласа лăплантарма хăтланать: «Германи çарĕн ĕçĕсем халь Хĕвелтухăç фронтĕнче ăнмаççĕ, хальхи пек анлă вăрçăра ун пек пулатех ĕнтĕ вăл», тет. Пĕлтĕрхи хĕлле çавăн пек япала пĕрре пулса иртни çинчен астутарса, хаçат çапла калать: «Халĕ Германи çарĕн ĕçĕсем ăнманни вăл тата пысăкрах пĕлтерĕшлĕ, çав çар халь тÿссе ирттерекен йывăрлăх вăл çак вăрçăра халиччен тÿссе ирттернинчен нумай пысăкрах» тет».

Хаçатсем нимĕçсене хальхи лару-тăрăва лайăхлатмашкăн пĕтĕм вăйран тăрăшма йăлăнаççĕ. «Фелькишер беобахтер» çапла çырать: «Тылăн халь пĕтĕм вăя хурса ĕçлемелле, мĕншĕн тесессĕн фронт халь вăйран тухса кĕрешет», тет. Хаçат нимĕçсем нумайĕшĕ активлăх кăтартман пирки тата ытлашши йăласене—театра çÿрессине, спорт вăййисене пăрахман пирки ÿпкелешсе çырать.

НИМĔÇСЕМ МАРСЕЛĔН КИВĔ ПОРТНЕ ОРУДИСЕНЧЕН ПЕРЕÇÇĔ

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 29-мĕшĕ. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви çапла пĕлтерет: илнĕ хыпарсем тăрăх, Германи артиллерийĕ кăнтăрла Марселĕн кивĕ портне орудисенчен пеме пуçланă. Çурçĕрччĕнех персе тăнă. Вăйлă пушарсем тухнă. 280 çын ытла вилнĕ, вĕсенчен 70-шĕ хĕрарăм. Хулара тата 450 çынна арестленĕ.

Нормăпа пăхнинчен тухăçлăрах ĕçлеççĕ

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Нĕркечри „КИМ“ ятлă артельре ĕçлекенсем Хĕрлĕ Çар 25 çул тултарнине ĕç тухăçлăхне ÿстернипе кĕтсе илеççĕ. Тир тăвакан цехра ĕçлекен Г. Архипов, С. Овчинников, К. Данилов юлташсем хăйсен кулленхи ĕç нормисене 130 процентран кая мар тултараççĕ. Çапла ĕçлесе вĕсем иртнĕ çулта артеле 3.500 тенкĕ тупăш панă.

И. Митясь.

Хĕрлĕ Çар 25 çул тултарни çинчен каласусем, докладсем, лекцисем ирттермелли темăсем

1. Хĕрлĕ Çар 25 çул тултарни.
2. Ленинпа Сталин—Хĕрлĕ Çарăн организаторĕсем тата çулпуçĕсем.
3. Хĕрлĕ Çар Сталинград патĕнче, Дон юханшывĕ патĕнче, Çурçĕр Кавказра, Воронеж патĕнче, Великие Луки районĕнче, Ладога кÿллинчен кăнтăртарахра тăшмана çĕнтерни.
4. Хĕрлĕ Çар вăйĕсен çăлкуçĕсем.
5. Хĕрлĕ Çарпа халăхăн пĕтĕм вăйне - нимĕç оккупанчĕсене çĕмĕрсе тăкма тата вĕсене пирĕн тăван çĕршывран хăваласа кăларма парар.

ВКП(б) Обкомĕн пропагандăпа агитаци отделĕ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати, ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редакци секретарĕн — 4—26, промышленность пайĕн — 3—99, ялхуçалăх пайĕн — 5—31, издательство конторин — 0—23.

НТ 047

Типография №, Управления полиграф промышленности при СНК ЧАССР Заказ № 2 Ф. 6. 58. 84 п.